Súd:	Okresný súd Prešov
Spisová značka:	7C/51/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8124207378
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dana Farkášová
ECLI:	ECLI:SK:OSPO:2026:8124207378.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7C/51/2024

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Danou Farkášovou v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. X, XXX XX C., právne zastúpený: JUDr. Marek Polakovič, advokát so sídlom Duchnovičovo námestie 1, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, IČO: 00 166 073, v spore o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.830,00 Eur s prísl., takto

r o z h o d o l :

7C/51/2024

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.970 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne z dlžnej sumy odo dňa 01.07.2024 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobný návrh žalobcu zamieta.

III. Žalobca má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

7C/51/2024

1. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 7C/51/2024-55 zo dňa 03.02.2025 súd žalobu žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovaný má vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Súd konštatoval, že nepochybne bola žalobcovi jeho sloboda obmedzená, došlo k narušeniu jeho normálneho každodenného fungovania v živote. Išlo o osobnú stratu, ktorú podľa názoru súdu žalovaný kompenzoval vo forme písomného ospravedlnenia a poskytnutia náhrady za nezákonnú väzbu vo výške 15 eur za 1 deň, ktorú súd v celom rozsahu považoval za dostačujúcu. Nepeňažná saturácia v podobe konštatovania zásahu do práv žalobcu v písomnom ospravedlnení žalovaného v spojení s peňažnou saturáciou v podobe priznanej a uhradenej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.970 eur, vypočítanej ako 15 eur na 1 deň trvania väzby, je podľa názoru súdu s poukazom na osobu žalobcu, skutok, ktorého sa dopustil a okolnosti celej prejednávanej veci, postačujúca a z tohto dôvodu došlo k zamietnutiu žaloby.

2. Uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 27Co/22/2025-84 zo dňa 16.09.2025 bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd bol toho názoru, že je potrebné sa náležitým spôsobom vysporiadať a dôsledne zistiť, či žalobca pred vzatím do väzby pracoval, či bol žalobca zapojený do pracovného procesu, či bol vôbec riadne zamestnaný a kde, aký mal príjem, z čoho financoval svoje životné potreby, či mal vyživovaciu povinnosť voči niekomu, či si ju plnil, či po prepustení z väzby pracoval, či pracoval po vykonaní uloženého trestu, či si hľadal zamestnanie a kde býval, aký príjem dosahoval, či výkon väzby mal negatívny vplyv na ďalšie spoločenské, ako aj pracovné uplatnenie žalobcu. Zároveň v bode 40. odôvodnenia Krajský súd v Prešove konštatoval, že je potrebné sa zamyslieť aj nad otázkou, či súčasné cenové relácie a samotnú dĺžku obdobia, pre ktoré bol žalobca vo výkone väzby, je postačujúca a adekvátna náhrada poskytnutá žalovaným vo výške 15 eur za deň trvania výkonu väzby popri poskytnutom konštatovaní porušenia práv žiadateľa a ospravedlnenia sa za tento zásah.

3. Súd viazaný rozhodnutím odvolacieho súdu vec opätovne prejednal, vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, pripojeným trestným spisom spisová značka 6T/2/2020 a 1T/73/2020, opätovným výsluchom žalobcu a zistil tento skutkový stav:

4. Z pripojeného trestného spisu OS Prešov sp. zn. 6T/2/2020 bolo súdom zistené, že Rozsudkom OS Prešov č.k. 6T/2/2020-432 zo dňa 14.03.2022 bol žalobca uznaný vinným, že v presne nezistenom čase v období od roku 2006 minimálne do 01.07.2019 v mieste trvalého bydliska v C. D. E. F. G. X, sa opakovane slovne vyhrážal ublížením na zdraví a zabitím v tom čase svojej manželke H. A., narodenej XX.XX.XXXX, bytom C., E. F. G. X, slovami: „Zničím ťa, zabijem ťa, nevyšetrí ťa už žiaden lekár a pripravím ťa o deti, keď nebude po mojej vôli...“, kde sa jej takto naposledy vyhrážal dňa 14.06.2019 a taktiež ju dlhodobo od roku 2006 minimálne do 01.07.2019 obmedzoval v obvyklom spôsobe života a to tým, že jej zakazoval sa stretávať a telefonovať s rodinou, taktiež jej zakazoval chodiť s kolegami z práce na obedy, kontroloval jej súkromný mobilný telefón, pričom toto jeho správanie vzbudilo u poškodenej dôvodnú obavu o jej život a zdravie, že vyhrážky o zabití aj uskutoční a taktiež ju dlhodobo prenasledoval spôsobom, že ju obmedzoval v obvyklom spôsobe života, teda inému sa vyhrážal smrťou, ťažkou ujmou na zdraví a inou ťažkou ujmou takým spôsobom, že to vzbudilo dôvodnú obavu a taký čin spáchal závažnejším spôsobom po dlhší čas a na chránenej osobe blízkej osobe, iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to vzbudilo dôvodnú obavu o jeho život a zdravie a podstatným spôsobom zhoršilo kvalitu jeho života tým, že ho inak obmedzoval v jeho obvyklom spôsobe života a taký čin spáchal na chránenej osobe, blízkej osobe, čím spáchal prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. e), ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, za čo mu súd uložil podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona pri existencii poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. c) Trestného zákona a existencii priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písmeno h) Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov a 7 dní, podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Rozhodnutie súdu nadobudlo právoplatnosť 22.09.2022.

5. Uznesením sp. zn. 3tp/73/2019 zo dňa 04.07.2019 sudca pre prípravné konanie v súlade s § 72 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzal do väzby žalobcu ako obvineného. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomný sľub obvineného, žalobcu ako nahradenie väzby neprijal, pričom väzba žalobcu začala plynúť dňa 01.07.2019 o 16:00 hod a bola vykonaná v Ústave na výkon väzby v Prešove. Ako dôvod väzby žalobcu sudca pre prípravné konanie uviedol, že verbálne útoky žalobcu sa voči žalovanej stupňovali a za závažnú skutočnosť považoval dĺžku času po ktorý mal byť daný skutok zo strany žalobcu páchaný na poškodenej a to od roku 2006.

6. Z trestného spisu OS Prešov sp. zn. 1T/73/2020 súd na pojednávaní oboznámil Znalecký posudok č. 10/2020 znalca C. I. C. zo záverov ktorého vyplývajú tieto skutočnosti:

7. Znalec mal posúdiť osobnosť, intelekt a povahové vlastnosti obvineného, pričom znalec v závere znaleckého posudku na strane 15 uvádza: „Intelektová výkonnosť menovaného pri použitej metodike sa

preukázala ako výrazne podpriemerná, čo menej korešponduje so vzdelaním a pracovným uplatnením. Úroveň percepčno kognitívnych schopností je priemerná so spoľahlivým testovaním reality s tendenciou percipovať a vyhodnocovať vonkajšie podnety chvatne, zjednodušene, bez prepájania a organizovania, čo následne môže nepriaznivo determinovať impulzivitu v reagovaní a správaní. Sám menovaný hovorí o výbušnosti. Pamäťové schopnosti sú taktiež významne podpriemerné, až subnormné, v jednotlivých zložkách vyvážené. Osobnosť menovaného je menej diferencovaná, simplexná, vykazuje známky suspektujúce, akcentáciou niektorých čŕt, pri nižšej miere socioemočnej zrelosti. Menovaný sám sa opisuje ako sociálny introvert s bežnou schopnosťou konvekčných sociálnych interakcií a výmen s povrchnejšou angažovanosťou a nižšou afiliántnosťou. Celkove je záujem o ľudí a budovanie bližších vzťahov mimo záujem menovaného s preferovaním izolácie a dištancu. V reáli je bez bližších priateľských vzťahov, neudržuje vzťahy ani s rodinnými príslušníkmi. Nepreferuje entuziastické nastavenie a schopnosti zabávať sa, uvoľniť sa, ale v popredí je zvýraznená potreba vysokej kontroly, poriadku a systematickosti. Zároveň je prítomná črta nasvedčujúca pre nezrelé viazanie sa s dependenciou, čo sa pravdepodobne prejavovalo vo vzťahu k exmanželke. Zvýraznená je u menovaného maskulinita navonok s deklarovanou sebaistotou, ale projekcia upozorňuje skôr na negatívny sebaobraz až pocity znehodnotenia v hlbších vrstvách osobnosti a spokojnosť a sebaistota sa potom javia ako hyperkompenzačné pri zameraní sa na seba samého a svoje potreby pri celkovo vecnej a materiálnej orientácii v živote. Práve táto neistota až pocity menejcennosti a detendencia pri celkovej socioemočnej nezrelosti mohla determinovať jeho podozrievavosť a žiarlivosť voči manželke. Emotivita sa ukazuje ako celkovo plochšia, s nižšou mierou empatie, slabšou schopnosťou vnímať jemnejšie nuanse sociálnych a emočných situácií, čo môže byť dôvodom, prečo menej rozumie blízkym ľuďom, ich potrebám, či ich prežívaniu. Schopnosť milovať je pravdepodobne deficitná, ale prítomná je tendencia k dedendentnosti, závislosti na partnerskej osobe, nakoľko išlo o jediný etablovaný vzťah u menovaného. To vysvetľuje aj pravdepodobne kontrolujúce, obmedzujúce a manipulujúce správanie voči exmanželke, nakoľko akýkoľvek jej autonómny jej prejav v ňom vyvolával ohrozenie a obavu zo straty. Aj keď v rámci sebaprezentácie akokoľvek podozrievavosť, žiarlivosť, či vzťahovačnosť menovaný negoval, cielená explorácia preukázala podozrievavé, žiarlivostné presvedčenia menovaného, ktoré sa aktivizovali na množstve neutrálnych podnetov, aj s odstupom času je v týchto paranoidných presvedčeniach a postojoch neodkloniteľný, pohoršený a prežíva svoje kritické správanie ako oprávnené. Projektívne sú zachytené črty egocentrickej slabšie modulovanej afektivity, ktorú však je schopný za bežných okolností regulovať. Je možné predikovať, že pri subjektívne nadmernej záťaži reaguje impulzívne až agresívne. Menovaný je schopný správne vnímať, zapamätať si a správne reprodukovať prežité udalosti. Vierohodnosť jeho osoby je znížená z dôvodu akcentovaných čŕt osobnosti suspektujúcich znaky poruchovej osobnosti, jednak z dôvodu tendencie prezentovať sa nekriticky, sociálne žiadúco, bez schopnosti pripustiť si pochybenie s obranou racionalizačno-bagatelizačným prístupom v rámci vyšetrenia. Zároveň je v popredí tunelové videnie a vnímanie vonkajších podnetov s deficitom spôsobilosti zachytiť detaily sociálnych a emočných podnetov s nadmerným ekonomizujúcim zjednodušovaním, čo môže skresľovať vnímanie, ale predovšetkým interpretovanie rôznych situácií.“

8. Z tohto trestného spisu súd zároveň oboznámil aj zápisnicu o výsluchu obvineného zo dňa 30.01.2020, ktorá sa nachádza v rámci súdneho spisu 1T/73/2020 na čísle listu 49 až 52, k osobe žalobcu v ktorej žalobca uviedol: „Narodil som sa v Prešove, trvalé bydlisko mám ešte na adrese C., E. F. G. X, avšak na tejto adrese sa nezdržiavam, toho času zdržiavam na adrese C., E. G. J. G. 17, kde si budem preberať poštu. Som nezamestnaný, nie som držiteľom zbrojného preukazu, nakoľko zbrojný preukaz mi bol zaistený niekedy v mesiaci október 2019. Zbrojný preukaz som vlastnil z dôvodu výkonu môjho predchádzajúceho zamestnania, kde som pracoval ako bezpečnostný pracovník. Zbraň nevlastním. V minulosti som na psychiatrii liečený nebol. Momentálne sa cítim zdravý a v poriadku. Slovenskému jazyku úplne rozumiem, tlmočníka nepotrebujem.“

9. Z pripojeného súdneho spisu Okresného súdu Prešov súdneho sp. zn. 13C/1/2020 súd oboznámil Uznesenie Okresného súdu Prešov č.k. 13C/1/2020-75 zo dňa 14.01.2020, ktorým súd uložil žalobcovi povinnosť nevstupovať dočasne do obydlia nachádzajúceho sa v obci Prešov, bytu číslo XX, nachádzajúceho sa vo vchode 8, na treťom poschodí, v bytovom dome na F. E. G. XXXX/X, zapísanom na liste vlastníctva číslo XXXXX, vedenom Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom pre okres Prešov, obec C., katastrálne územie C., a to až do právoplatného skončenia trestného konania proti obvinenému A. A., narodenom XX.XX.XXXX, vedeného v súčasnosti na Okresnom súde Prešov pod spisovou značkou 6T/2/2020. Zároveň súd uložil žalovanému povinnosť nepribližovať sa k žalobkyni

na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov s tým, že tento zákaz neplatí po dobu vykonávanie jednotlivých úkonov súdu v priestoroch budovy súdu alebo na dobu vykonávania akýchkoľvek iných procesných úkonov orgánov činných v trestnom konaní alebo iných orgánov verejnej moci v priestoroch nimi určených, na ktoré bude žalovaný predvolaný a to len v rozsahu nevyhnutnom pre riadnu účasť žalovaného na týchto úkonoch. Náhradu trov konania stranám sporu súd nepriznal, pričom uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia nadobudlo právoplatnosť vo výroku číslo I. dňa 14.01.2020 o 13:10 hod a vo výroku číslo II. dňa 20.01.2020.

10. Súd na pojednávaní vypočul žalobcu, ktorý súdu uviedol, že bol pol roka odlúčený od detí, od rodiny, od priateľov, 15 eur, ktorú mu plnil žalovaný, sa mu zdá neprimeraná suma. Zároveň mu narástol dlh na výživnom, musel platiť právneho zástupcu. Aj teraz sa mu stáva trebárs v nemocnici, že na neho pokrikujú cigáni, to už si vonku? Priatelia má pocit, že sa ma teraz stránia. Polroka bol vo väzbe, nemal pohyb, mal problémy so žilami, nedalo sa tam cvičiť, mal zdravotné problémy, jedno s druhým. Rovnako, keď sa uvádza, že mal problém sa zamestnať, súdu uviedol, že 26 rokov pracoval v bezpečnostnej službe, všetko mu zobrali zo dňa na deň, nemal na chleba, ocitnete sa doslova na ulici, preto sa nevedel zamestnať, prácu si už našiel. Rovnako pol roka nemohol platiť výživné, nemohol sa stretávať s rodinou a deťmi. Mal zdravotné problémy, bolia ho nohy, myslí si, že to bolo z toho, že tam stále sedel, nohy boli pokrčené, v súčasnosti nemá čas ísť k lekárovi, nakoľko musí pracovať a platiť výživné synovi. Asi po mesiaci a pol si našiel prácu v sklade a v súčasnosti tiež pracuje v nemocnici. Súd na pojednávaní dňa 26.01.2026 v zmysle intencií Krajského súdu v Prešove dopočul žalobcu, ktorý súdu uviedol, že predtým ako bol vzatý do väzby, nepracoval, mal však určené výživné na maloletého syna, ktoré neplatil a to práve z dôvodu, že bol pol roka vo väzbe. Hneď po tom, ako bol prepustený z väzby, si našiel zamestnanie, pracoval v sklade v spoločnosti Lear cez pracovnú agentúru, doklad o tom súdu predložiť nevie, nakoľko táto agentúra už bola zrušená a neexistuje. Potom sa zamestnal v nemocnici. Býval v rodičovskom dome a náklady spojené s bývaním predstavovali sumu 150 eur. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, ktoré konštatovalo, že poskytnutá suma náhrady vzhľadom na súčasné cenové relácie vo výške 15 eur je neprimeraná. Uviedol, že aj po prepustení z väzby mal náramok. Pracoval v nemocnici, a preto keď potreboval ísť napríklad do pivnice, tento náramok pípal, cítil sa veľmi nepríjemne a musel to ľuďom vysvetľovať. Rovnako do nemocnice chodili cigáni, ktorí ho poznali a vykrikovali na neho rôzne veci, cítil sa nepríjemne. Kolegom svoju situáciu vysvetlil.

11. Právny zástupca žalobcu žiadal žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Poukázal na vykonané dokazovanie a právny záver odvolacieho súdu. Zástupca žalovaného žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu, odkázal na vykonané dokazovanie ich písomné vyjadrenia v spore.

12. Na základe takto zisteného skutkového stavu, súd právne uzatvára:

Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 39 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 489 OZ záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) tento zákon upravuje
a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva“) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

Podľa § 2 zákona č. 514/2003 Z.z. na účely tohto zákona
a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb,
b) orgán verejnej moci je
1. štátny orgán,
2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu a) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu,

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 15 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nároku na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil.

Podľa § 16 ods.4 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

Podľa § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

13. Podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva, náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (K. A. versus Spojené kráľovstvo). Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (Publico - Comunicao social versus Portugalsko). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodoch prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (Iltalehty Akarkuhaa versus Fínsko).

14. V rozhodnutí zo dňa 27.04.2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 Najvyšší súd SR konštatoval, že aj keď výška zadosťučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodňovaním zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky, mohli niektoré ujmy na iných základných právach bagatelizovať. Rovnako v rozhodnutí z 30.09.2013 6MCdo/15/2012 Najvyšší súd SR dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu o určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon číslo 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy, pri trestnom čine

znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu, stanovuje limit odškodnenia vo výške 10 násobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania.

15. Tak, ako to súd už zdôraznil, ústavnoprávny základ nároku na náhradu škody je daný v princípoch materiálneho štátu. Štát musí niesť absolútnu objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov verejnej moci, ktoré zasiahli do základných práv jednotlivca. Štát totiž nemá slobodnú vôľu, ale je povinný prísne a bezvýhradne dodržiavať právo. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup orgánov činných v trestnom konaní, pokiaľ sa ich postup ukáže ako chybný zasahujúci do základných práv a slobôd. Nie je rozhodujúce ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ide o prísnu objektívnu a absolútnu zodpovednosť za výsledok, pri ktorej neprichádza do úvahy ani možnosť liberácie. Zároveň súd nesmie zabúdať na ústavný pôvod a zakotvenie nárokov uplatňovaných týmto zákonom. Je potrebné dbať na to, aby fakticky nedošlo k vyprázdneniu dotknutého základného práva pri použití jeho zákonného vykonania.

16. Každé trestné stíhanie a v ňom vykonané zásahy do uvedených chránených statkov je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy, a to najmä v takom prípade, ak sa vo výsledku preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú fyzickej osobe, ktorá sa musela podrobiť úkonom orgánu činného v trestnom konaní. V zásade platí princíp ochrany práv každého, kto bol poškodený alebo zasiahnutý nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, v tomto prípade orgánom činným v trestnom konaní a že nemajetková ujma predstavuje už samotný zásah týchto orgánov do práv fyzickej a právnickej osoby. Nemajetková ujma je teda škoda, u ktorej z povahy veci je vylúčená náhrada, ktorá by znamenala uvedenie do predošlého stavu. Možno ju len kompenzovať, a preto jej náhrada alebo odčinenie má aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté škodlivým zásahom. Aj keď je trestné konanie postavené na zásade oficiality, nezbavuje štát zodpovednosti za postup orgánov činných v trestnom konaní, ak sa preukáže, že sa mýlili a ich predpoklady, že bol spáchaný trestný čin, sa ukázali ako nesprávne.

17. Žalobca si žalobou doručenou súdu dňa 20.08.2024 uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu, kde bol Uznesením OS Prešov č.k. 6Tp/11/2020-19 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku so začiatkom plynutia dňa 29.01.2020. Z väzby bol žalobca prepustený dňa 13.08.2020, t.j. po 198 dňoch príkazom KS v Prešove 2Tos/21/2020 zo dňa 13.08.2020. Rozsudkom Okresného súdu prešov č.k. 1T/73/2020-398 zo dňa 16.02.2021, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.08.2022 bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože skutok, pre ktorý bol obvinený nie je trestným činom.

18. Žalobca si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy za 198 dní väzby vo výške 100 Eur za jeden deň. Nebolo spornou skutočnosťou, že žalovaná listom zo dňa 28.06.2024 sa žalobcovi ospravedlnila a zároveň mu poskytla plnenie vo výške 2.970 Eur, t.j. náhradu za väzbu vo výške 15 Eur na deň, ktorú žalobca považuje za nepostačujúcu.

19. V spore tak zostala sporná skutočnosť samotnej výšky plnenia zo strany žalovanej, ktorú požadoval žalobca doplatiť v zmysle požadovanej náhrady 100 Eur na jeden deň nezákonnej väzby.

20. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy, súd poukazuje napríklad na rozhodnutie 9Co/155/2020, kde odvolací súd potvrdil vyhovujúci výrok, ktorým bolo žalobcovi priznaných 5.000 EUR ako nemajetková ujma za vznesené obvinenie, ktoré trvalo od 23.03.2012 do 27.11.2018, kedy bol žalobca spod obžaloby oslobodený. Odvolací súd sa zaoberal aj aktuálnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, pričom z rozhodnutia Najvyššieho súdu 5Cdo/140/2019 zo dňa 24.04.2022 vyplýva, že išlo o vec, kde bol žalobca advokát, obvinenie bolo vznesené 09.09.1999 a k oslobodeniu došlo 26.05.2010 a vo väzbe bol od 14.09.1999, t.j. po dobu 88 dní, pričom Krajský súd v Trnave rozhodnutie súdu 1. inštancie zmenil a priznal nemajetkovú ujmu za väzbu 5.000 eur, pričom Najvyšší súd skúmal práve výšku náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu a dovolanie vo veci zamietol. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy Ústavný súd Slovenskej republiky v

rozhodnutí IV. ÚS 467/2021 zo dňa 30.11.2021 uviedol, že je toho názoru, že stanoviť presnú sumu výšky náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby vopred, pre všetky prípady nie je možné. Preto primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadniť vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemôže vopred postihnúť. Najvyšší súd Českej republiky vo svojom rozhodnutí 30Cdo/2357/2010 zo dňa 11.01.2019 považoval za 1 deň nezákonnej väzby nemajetkovú ujmu v rozsahu od 500 do 1.500 Kčs za primeranú, čo v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje sumu od 20 do 60 eur. Rovnako v rozhodnutí 5Cdo/4/2018 zo dňa 27.02.2019 Najvyšší súd považoval sumu za 1 deň nezákonnej väzby v rozsahu 40 eur, ako aj sumu 1.800 eur za 1 rok trestného stíhania za dôvodnú.

21. Je potrebné uviesť, že podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP), náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP tiež uviedol, že výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch, týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público – Comunicacáo Social, S. A. vPortugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

22. Ohľadne určenia primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/19/2018 a uviedol: „ Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Z. z., nezmenili nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP“

23. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry subjektu a jej zmyslom je zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu a poskytnutie účinnej ochrany osobnosti, najmä jej dôstojnosti, dobrej povesti, súkromia a rodinného života. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. môže súd priznať vtedy, ak by sa samotné konštatovanie porušenia práva nejavilo ako dostatočné zadosťučinenie vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, čo je dané intenzitou zásahu okolností, za ktorých k nemu došlo, ako aj stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva v individuálnych okolnostiach každého prípadu, pričom vychádzajúc zo súdnej praxe, za závažnú ujmu je možno považovať takú ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, kedy rozhodujúcim je objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom čase a mieste (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Je teda potrebné zvážiť, či vzhľadom ku konkrétnym okolnostiam prípadu by sa iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť byť dotknutá v zložkách tvoriacich v ich súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca. Nemajetková ujma je ujmou morálnou. Ide teda o zásah a ujmu na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa týkajú morálnej integrity poškodenej osoby, predovšetkým jej dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale tiež iných hodnôt, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka, ako je rodinný život, neistota a pod., ak ktorákoľvek z týchto zložiek, prípadne kumulatívne aj všetky mohli byť významným spôsobom v dôsledku nezákonného rozhodnutia negatívne dotknuté, je namieste záver o tom, že k spôsobeniu nemajetkovej (morálnej) ujmy došlo. Intenzita zásahu do týchto hodnôt priamo ovplyvňuje výšku poskytnutého zadosťučinenia. Pritom je potrebné vychádzať z toho, že prípadná výška nemajetkovej ujmy nemôže byť v rozpore so všeobecne zdieľanou predstavou spravodlivosti, pričom okolnosti odôvodňujúce výšku nemajetkovej ujmy z hľadiska ich tvrdenia a dokazovania jednoznačne zaťažujú žalobcu.

24. Otázka výšky priznanej nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností, a to v každej jednej posudzovanej veci, ktoré sú predmetom posudzovania súdom z hľadiska zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady

nemajetkovej ujmy. Každý prípad je osobitý, skutkové okolnosti nie sú nikdy úplne totožné, preto nestačí iba vychádzať z rozhodnutí v obdobných veciach, ale je zároveň nevyhnutné, aby výška prisúdenej náhrady vychádzala práve z okolností danej veci, aby v konkrétnej veci vo vzťahu k žalobcovi súd zohľadnil danú závažnosť vzniknutej ujmy. Priznané finančné zadosťučinenie musí zohľadňovať konkrétne okolnosti danej veci.

25. Pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy súd si osvojil závery vyplývajúce z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/171/05 z 27.4.2006. Podľa tohto rozhodnutia je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá sa však musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole, nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napr. pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodnením zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou SR mohli niektoré ujmy na iných základných právach bagatelizovať. Rovnako v rozhodnutí 6MCdo 15/2012 z 30.9.2013 Najvyšší súd dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu o určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie napr. zákona č. 215/2006 Z.z.

26. Je nepochybné, že každé nezákonné trestné stíhanie je zásahom do osobnosti stíhaného a negatívne ovplyvňuje jeho spoločenský, pracovný a osobný život. Nie je možné pri tomto nároku dôkazmi preukazovať vznik nemajetkovej ujmy, čo vyplýva z Uznesenia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/125/2019 z 27.8.2019, ktorý uviedol, že nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide totiž predovšetkým o stav mysle poškodenej osoby. Podobný záver vyplýva aj z Uznesenia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/34/2018 z 30.7.2019. Náhrada nemajetkovej ujmy má byť spravodlivým, rozumným a primeraným odškodnením následkov trestného stíhania žalobcu a zároveň jej výška nesmie prekročiť zákonný limit v § 17 ods. 4 Zákona č. 514/2003 Z.z. Tento zákonný limit je možno dať do kontextu s judikatúrou ESĽP, ktorá zdôraznila, že pri určovaní náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia a ktorá je priznávaná obetiam násilných činov a nemala by prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehtia Karhuvaara v. Fínsko). Na to poukázal aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/19/2018, keď uviedol, že určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. (ktorý zaviedol citovaný § 17 ods. 4 do zákona č. 514/2003 Z.z. pozn. súdu) je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP.

27. Súd uvádza, že požadovanú náhradu, ktorú si uplatnil žalobca touto žalobou a to vo výške 100 Eur na 1 deň väzby, súd považuje za nedôvodnú. Pri svojom rozhodovaní sa súd riadil tým, že nakoľko výška priznaného peňažného zadosťučinenia v obdobných prípadoch by sa nemala výrazne odlišovať, pri ustálení primeranosti tejto výšky vychádzal súd z rozhodovacej činnosti Najvyššieho SR a Ústavného súdu SR. Na základe záverov vyplývajúcich z Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, nemožno považovať za neprimerané odškodnenie väzby sumou 1.000 eur mesačne, ktorú poškodený ťažko znášal, pociťoval neistotu a beznádej, pričom znášal vo väznici poníženie. Vo veci vedenej na Najvyššom súde SR sp. zn. 1Cdo/86/2022 dovolací súd zamietol dovolanie vo veci, v ktorej bol žalobca odškodnený za väzbu priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v sume 40,05 eur denne s poukazom na zhoršenie jeho psychického stavu s dopadom na jeho duševné zdravie. Dovolací súd v tejto súvislosti poukázal v bode 23 odôvodnenia na odmietajúce rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa priznanej výšky náhrady škody, ako napríklad v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/155/2021 (odvolací súd priznal za väzbu trvajúcu 8 mesiacov náhradu škody 13.300 eur a 15.000 eur za trestné stíhanie), sp. zn. 7Cdo/263/2020 (odvolací súd priznal za väzbu trvajúcu 9 mesiacov náhradu škody 15.000 eur), sp. zn. 5Cdo/201/2013 (väzba v trvaní 6 mesiacov a trestné stíhanie boli odškodnené sumou 25.000 eur), sp. zn. 3Cdo/25/2019 (väzba v trvaní 9 mesiacov bola odškodnená sumou 9.000 eur; spolu s trestným stíhaním 27.000 eur). Dovolací súd tak výšku náhrady 15.600 eur považoval vo vzťahu k počtu dní väzby (385) za primeranú (40,52 eura/deň väzby) a to najmä vzhľadom na následky, ktoré obidve väzby žalobcovi spôsobili. Vo veci vedenej na Najvyššom súde SR sp. zn. 7Cdo/150/2023 dovolací súd zamietol dovolanie vo veci, v ktorej bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50 eur za jeden deň trvania väzby.

V danej veci odvolací súd uviedol, že žalobca svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odôvodnil skutočnosťou, že počas trvania väzby bol žalobca vylúčený nielen zo spoločenského života, kultúrneho a športového, ale najmä z rodinného života. Vo väzbe bol pod silným psychickým tlakom ohľadne jeho budúcnosti, pretože bol obvinený zo závažného trestného činu, za ktorý mu v prípade uznania viny hrozil trest odňatia slobody až na 10 rokov nepodmienečne. Žalobca v dôsledku nezákonného väzobného stíhania prišiel o svoje živobytie, o svoju dobrú povesť v rodnej obci. Po prepustení z väzby sa žalobca nevedel zaradiť do normálneho života, a to aj v dôsledku správania sa okolia vo vzťahu k žalobcovi. Život žil v malej obci, v ktorej každý vedel, že žalobca bol vo väzbe a po prepustený každý naňho zazeral ako na zločinca. Následkom toho, že žalobca začal nadmerne požívať alkohol a trvalo mu dlhšiu dobu, aby si opäť našiel zamestnanie. Vzhľadom na vykonané dokazovanie považoval odvolací súd za primerané priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 eur za jeden deň väzby, čo po prepočte (153 dní nezákonnej väzby) predstavuje sumu 7.650 eur. V bode 26 odôvodnenia uznesenia Najvyšší súd SR dodal, že otázka, aká má byť výška náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou, je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk postupujú totiž súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. Inak povedané, závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu toho - ktorého rozhodnutia. Vo veci vedenej na Najvyššom súde SR sp. zn. 5Cdo/111/2023 dovolací súd zamietol dovolanie vo veci, v ktorej bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40 eur za jeden deň trvania väzby. V danej veci odvolací súd uviedol vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy jej určenie je vždy závislé od výsledku posúdenia individuálnych a jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, a teda je na úvahe súdu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, v akej výške prizná nemajetkovú ujmu za nezákonnú väzbu, avšak toto jeho rozhodnutie musí byť vždy náležite odôvodnené a nesmie vykazovať znaky svojvoľnosti. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu je potrebné vychádzať napríklad z povahy trestnej veci, dĺžky obmedzenia osobnej slobody, následkov väzby na osobný, rodinný, pracovný život žalobcu, osobu žalobcu, atď. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vzťahu k uvedenej problematike vo svojom uznesení sp. zn. 4Cdo/125/2019 zo dňa 27. 09. 2019 uviedol nasledovné: "Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého "nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe.

28. Súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal najmä z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30Cdo/2357/2010 v zmysle ktorého sa náhrada nemajetkovej ujmy pohybuje orientačne vo výške 20 eur - 60 eur na deň väzby. V posudzovanej veci súd pri odškodňovaní ujmy vzniknutej väzbou vychádzal z toho, že väzba má za následok zásah do ústavou garantovaného práva osobnej slobody, slobody pohybu a pobytu, práva na súkromie. Konkrétne okolnosti významné pre ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia byť v kontradiktórnom procese tvrdené a preukazované poškodenou osobou. Poškodenú osobu totiž zaťažuje bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno preukázať dôvodnosť uplatňovanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Je nepochybné, že obmedzenie osobnej slobody výkonom väzby je spôsobilé zasiahnuť do práva osoby na rešpektovanie a ochranu jej rodinného a pracovného života, dôstojnosti, dobrého mena, osobnej cti a vážnosti. Rovnako je potrebné považovať za nesporné, že väzba je spojená s prežívaním nepríjemných pocitov, a má za následok aj negatívne psychické dopady so zreteľom na skutočnosť, že spôsobuje stres, vyvoláva neistotu, beznádej až úzkosť. Možno preto konštatovať, že výkon väzby u každej osoby má za následok negatívny zásah do osobnostných práv s nepriaznivým dopadom na jej súkromný život. Žalobca netvrdil, že by bol vzatím do väzby náhle a nedobrovoľne vytrhnutý z pracovného života s dopadom na ďalšie pracovné uplatnenie. Sám podľa jeho tvrdení pred vzatím do väzby nepracoval, prácu si hneď po prepustení z väzby našiel, o čom súdu predložil Pracovnú zmluvu so zamestnávateľom Fakultná nemocnica s poliklinikou J.A.Reimana Prešov s dátumom nástupu do práce 15.10.2020 na dobu určitú do 14.10.2021, so

základnou mzdou 696 Eur. Za stavu, keď v danom prípade žalobca tvrdil len existenciu prezumovaných následkov obmedzia osobnej slobody výkonom väzby, za ktoré sa mu žalovaný dobrovoľne ospravedlnil, dospel súd k záveru, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy na spodnej hranici súdmi obvykle priznávaného rozpätia, ktorej zodpovedá suma 30 eur na deň. Nad rámec uvedenej sumy bolo tak dôkaznou povinnosťou žalobcu preukázať závažnosť vzniknutej ujmy a konkrétne okolnosti, za ktorých k nej došlo, intenzitu negatívnych zásahov do jeho súkromného života, mieru dopadu na možnosti jeho pracovného a spoločenského uplatnenia vo väzbe na jeho doterajší život. V danom prípade žalobcom nebola tvrdená ujma v oblasti súkromného života takej intenzity a rozsahu, ktorá by odôvodňovala priznanie ním požadovanej peňažnej náhrady. Žalobca v priebehu konania netvrdil žiadne právne významné skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať na závažný dopad väzby na kvalitu vzťahov žalobcu s najbližšími rodinnými príslušníkmi. Pokiaľ ide o spoločenský život žalobcu, súd vychádzal aj zo znaleckého posudku A. C. G. XX/XXXX, z obsahu ktorého vyplýva, že celkový záujem žalobcu o ľudí, o budovanie bližších vzťahov je mimo jeho záujmu, s preferovaním izolácie a dištancu. V reáli je žalobca bez bližších priateľských vzťahov, neudržuje vzťahy ani s rodinnými príslušníkmi. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že žalobca nie je komunikatívnym človekom, je bez priateľských vzťahov a neudržuje vzťahy ani s najbližšími rodinnými príslušníkmi. To znamená, že žalobca súdu nepreukázal ujmu týkajúcu sa práve tejto spoločenskej oblasti. Pokiaľ ide o zdravotné problémy, ktoré mu mali byť spôsobené nezákonnou väzbou, preukázané neboli, ostali iba v rovine jeho hypotetických tvrdení. Sumarizujúc všetky tieto okolnosti tak súd priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30 eur za 1 deň nezákonnej väzby, čo pri trvaní väzby v rozsahu 198 dní, náhrada predstavuje sumu 5.940 eur. Od tejto sumy je však potrebné odpočítať náhradu, ktorá bola realizovaná zo strany žalovaného vo výške 2.970 eur (15 eur za 1 deň väzby x 198). Z tohto dôvodu súd žalobcovi priznal sumu vo výške 2.970 eur (5.940 – 2.970 eur). Žalovaný sa dostal do omeškania deň nasledujúci po tom, čo oznámil žalobcovi, že mu neposkytne náhradu. Úrok z omeškania bol priznaný v súlade s § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády číslo 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Úrok z omeškania bol súdom priznaný v súlade s rozhodovacou praxou najvyššej súdnej autority a to napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/257/2019 a 4Cdo/31/2021.

29. O trovách konania súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1,2 C.s.p. Čo do základu nároku bol žalobca úspešný, výška plnenia závisela od úvahy súdu. Preto mu súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy vo vzťahu k žalovanému. O výške trov konania bude rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom postupom podľa § 262 C.s.p. samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

7C/51/2024

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.